

Studiehandledning

Studieperiod: ht 2023
(Uppdaterad: 2023-06-20)

Socialt arbete som profession och vetenskap, 15 hp745G49

**Social Work as Profession and Science,
15 ECTS Credits**

Kursansvarig: Madeleine Wirzén, madeleine.wirzen@liu.se

Examinator: Madeleine Wirzén, madeleine.wirzen@liu.se

Medverkande lärare (Förutom dessa kan det tillkomma andra föreläsare på enstaka moment.)

Namn lärare	E-post
PFS-ansvarig Johanna Andersson	johanna.a.andersson@liu.se
Susanne Larsson	susanne.larsson@liu.se
Veronica Hällqvist	veronica.hallqvist@liu.se
Elin Skog	elin.skog@liu.se
Mattis Karlsson	mattis.karlsson@liu.se
Birgitta Plymoth	birgitta.plymoth@liu.se
Magnus Nilsson	magnus.nilsson@liu.se

Innehåll

Viktiga dokument och webbsidor för kursen	2
Frågor	2
Närvaro	2
Kursens innehåll	2
Kursens lärandemål och examination	3
Professionellt förhållningssätt och självkänedom – PFS	4
Kriterier för betyg på helkurs.....	4
Formalia	4
Detaljschema för kursen.....	4
Föreläsningar.....	4
Arbetsgrupper, seminariegrupper och seminarieledare	7
Seminarier och workshops	8
Examination och obligatoriska moment	8
Seminarium: Socionomen (OB12).....	9
Seminarium: Historiska texter (OBL1).....	9
NoPlagiat (OB13)	10
Fältstudie (SE11)	10
Workshopdagarna (OBL7).....	11
Seminarium: Perspektiv på sociala problem (SE12).....	12
Film/Bok (SEM4)	13
Seminarium: Etiskt dilemma (OB10)	14
Modell/Karta/Bild (SEM6)	15
Hemtentamen (EXM2).....	16
Allmän information	17
Beslut om särskilda medel för pedagogiskt stöd i studiesituation	17
Information om undervisning och arbetsformer	17
Studentinflytande via Lärandedialog och Studentråd	17
Kurslitteratur och referenslitteratur.....	18
Kursvärdering	18
Schema.....	18
Vad är en disciplinförseelse?	18
Upphovsrätt.....	19

Viktiga dokument och webbsidor för kursen

Varje kurs hanteras formellt genom ett antal dokument (som finns tillgängliga via Lisam), dessa är:

Programhandbok

Kursplan

Litteraturlista

Studiehandledning

Glöm inte att ha med dessa dokument till kursintroduktionen

Viktig information finns på Liunet student.

Den lärplattform som används är **Lisam**. All kursinformation, olika kursdokument samt kurskommunikation läggs ut där. Ibland används även kommunikationsverktygen **Teams** och **Zoom** samt digitala tentamen i **WISEflow**.

Frågor

Vid frågor titta först i denna Studiehandledning, Programhandboken eller Liunet student då mycket av informationen finns i dessa dokument och på webbsidan. Hittar ni inte svaret hör med någon i arbetsgruppen. Om frågan fortfarande kvarstår så går det bra att ställa den till kursansvarig på den Frågor och svar-funktion som finns på varje kurs Lisam-sida. På så vis får alla ta del av frågan och kursansvarig slipper svara på samma fråga flera gånger. Är frågan av mer privat karaktär som inte alla behöver ta del av går det givetvis bra att mejla kursansvarig. Ni är många studenter och det blir väldigt mycket arbete med att svara på enskilda mejl. Så om möjligt spara också frågor till utsatta frågestunder.

Närvaro

Studenter förväntas närvara vid de lärtillfällen som erbjuds och vid ordinarie examinerande moment. Giltigt frånvaro är sjukdom och vård av barn. Meddela kursansvarig om du inte kan delta vid examinerande moment. Det går inte att bli godkänd på en kurs genom att bara göra ersättningsuppgifter. En generell riktlinje är att studenten ska ha närvarat vid majoriteten av de ordinarie examinerande momenten annars kan examinator besluta att studenten behöver göra om kursen.

Kursens innehåll

I kursen ingår samverkan med verksamhetsföreträdare och brukarorganisationer vilket ger studenten möjlighet att skaffa sig en översiktlig bild av verksamhetsfältet och socialarbetarens roll och funktion i socialt arbete. Professionsetik, bemötande och mänskliga rättigheter är centralt. I denna kurs introduceras även arbetet med professionellt förhållningssätt och självkännedom, PFS, i form av reflektionsgrupper. I övningar och uppgifter tränas kommunikation och samspel i grupp. Grundläggande kunskaper i vetenskapligt förhållningssätt, kritiskt tänkande och akademiskt skrivande introduceras.

Kursen ger en introduktion till socialt arbete som profession och som vetenskapligt ämne. Det sociala arbetets framväxt och dess idéhistoriska utveckling nationellt och internationellt studeras liksom övergripande forskningsområden inom socialt arbete. Centrala begrepp och teorier i socialt arbete introduceras under kursen. Vidare studeras hur sociala problem kan förstås på individ-, grupp- och samhällsnivå med fokus på mångfaldsfrågor. Kursen ger en introduktion till socialt arbete med och för barn, ungdomar, familjer, äldre, personer med

funktionsnedsättning, i fattigdom, i missbruk, i kriminalitet eller på annat sätt i socialt utsatta situationer.

Kursens lärandemål och examination

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

1. redogöra för centrala begrepp, teorier och perspektiv inom socialt arbete som verksamhet, vetenskapligt ämne och forskningsområde
2. beskriva och förstå professions- och verksamhetsutvecklingens historia i socialt arbete nationellt och internationellt
3. redogöra för mänskliga rättigheter i relation till socialt arbete
4. identifiera den problematik som berör socialt utsatta individer och grupper ur ett mångfaldsperspektiv
5. visa insikt om övergripande mål med insatser i socialt arbete utifrån ett brukar-, organisations- och samhällsperspektiv
6. visa grundläggande förmåga till vetenskapligt förhållningssätt, kritiskt tänkande och akademiskt skrivande
7. visa insikt om och förståelse för ett professionsetiskt förhållningssätt
8. reflektera över socialarbetarrollen i relation till professionell utveckling
9. visa insikt om betydelsen av kommunikation och samspel i grupp.

Lärandemålen examineras återkommande och kontinuerligt under kursen.

Examinationerna ska även ses som lärtillfällen.

Generell information om examination samt om plagiering finns i Programhandboken eller Liunet student.

Följande examinerande moment ingår i kursen:

BENÄMNING MOMENT	I HUVUDSAK LÄRANDEMÅL	EXAMINATIONS KOD	HP	BETYG	ÅTERKOPPLING
Seminarium: Socionomen <i>OB12</i>	8	OB12	0	D	Muntligt
Historiska texter <i>OBL1</i>	2	OBL1	0	D	Muntligt
NoPlagiat <i>OB13</i>	6	OB13	0	D	Skriftligt
Fältstudie <i>SE11</i>	1, 3, 4, 5, 6	SE11	4	U/G	Muntligt och skriftligt
Workshopdagar	5	OBL7	0	D	Muntligt
Seminarium: Perspektiv på sociala problem <i>SE12</i>	1, 5	SE12	1	U/G	Muntligt och skriftligt
Film/Bok <i>SEM4</i>	1, 4, 6	SEM4	2	U/G	Muntligt och skriftligt
Seminarium: Etiskt dilemma <i>OB10</i>	7	OB10	0	D	Muntligt
Modell/karta/bild <i>SEM6</i>	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8	SEM6	3	U/G	Muntligt och skriftligt
Hemtentamen <i>EM2</i>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	EXM2	5	U/G/VG	Skriftlig

Reflektionspass med samtalsledare	8, 9	REF1	0	D	Muntligt, se nedan
-----------------------------------	------	------	---	---	--------------------

Professionellt förhållningssätt och självkänedom – PFS

Professionellt förhållningssätt och självkänedom (PFS) är en process som pågår under hela utbildningen. Syftet med PFS-momenten är att ge studenter möjlighet att stärka sin professionella utveckling, empatiska förmåga och att utveckla ett etiskt genomtänkt förhållningssätt. Ett av de viktigaste pedagogiska verktygen för detta är reflektionspass, då studenter i grupp under handledning tränar på att reflektera kring aspekter av professionellt förhållningssätt och självkänedom. Vid frågor kontakta PFS ansvarig.

Kriterier för betyg på helkurs

För slutbetyg på kursen krävs att uppgifterna för samtliga provkoder är avklarade och godkända. För G på kursen krävs godkänt på samtliga moment. För VG krävs dessutom att studenten erhåller VG på hemtentamen (EXM2).

Formalia

Tänk på att i alla uppgifter hålla ett korrekt språk. Under kursen introduceras ni i att referera enligt Harvardsystemet. Vi använder och hänvisar till en guide som Högskolan i Borås utarbetat: <https://www.hb.se/biblioteket/skriva-och-referera/referera-till-kallor/guide-till-harvardsystemet/> Konsultera guiden i första hand vid frågor som rör referenshantering.

Detaljschema för kursen

Föreläsningar

Föreläsningarna i kursen ska fungera som ett stöd för dig i ditt arbete med att uppnå lärandemålen för kursen. Föreläsningarna kan antingen introducera eller fördjupa olika delar i kursen. De flesta föreläsare uppskattar frågor och om du tycker något är svårt så tveka inte att fråga. Nedan finns läshänvisningar till de föreläsningar som ges. Läsanvisningar pekar ut vad som är relevant i kurslitteraturen i relation till den aktuella föreläsningen men innehållet i föreläsningen kan beröra frågor som går utanför dessa hänvisningar. Ibland hänvisas till ”relevanta delar” i viss litteratur och då får du som student själv titta i litteraturen och läsa de delar som du ser som relevanta.

Föreläsningar/läshänvisningar

FÖRELÄSNING	FÖRELÄSARE	LITTERATUR	Notering
<i>Introduktion av kursen</i>	Madeleine Wirzén	Programhandbok Kursplan Litteraturlista	

		Studiehandledning	
<i>Introduktionsföreläsning: Vad kännetecknar en bra socionom?</i>	Madeleine Wirzén	Kapitel 3, 11 i Meeuwisse et al. (2016).	
<i>Socialt arbete, socionomens huvudämne</i>	Magnus Dahlstedt	Kapitel 4, 5 i Meeuwisse et al. (2016).	
<i>Att läsa på universitet</i>	Magnus Nilsson	Kapitel 1 i Blomström & Wennerberg (2021).	
<i>Introduktion av arbetsgrupper</i>	Madeleine Wirzén	Ingen litteratur	Inspelad och läggs ut på Lisam
<i>Socialt arbete: kontinuitet och förändring I</i>	Birgitta Plymoth	Kapitel 1 i Meeuwisse et al. (2016). Healy, L. M. (2008). Lindholm, K. (1993).	
<i>Introduktion historiska texter</i>	Madeleine Wirzén	Historiska texter (se mapp Lisam)	Inspelad och läggs ut på Lisam
<i>Historisk exkursion: Socialt arbete i Norrköping</i>	Birgitta Plymoth	Ingen litteratur	
<i>Socialt arbete: kontinuitet och förändring II</i>	Birgitta Plymoth	Kapitel 1 i Meeuwisse et al. (2016). Healy, L. M. (2008). Lindholm, K. (1993).	
<i>Biblioteket som resurs</i>	Sara Alzén	Ingen litteratur	Information om bibliotekets resurser
<i>Att arbeta i grupp – grupprocesser</i>	Johanna Andersson	Kapitel 2, 3, 5, 7, 8 och 10 i Lennér Axelsson & Thylefors (2018). OBS läses under hela kursen!	
<i>Studievägledning och språkverkstaden informerar</i>	Sofia Meinhold och Maria Thunborg	Kapitel 2 och 3 i Blomström & Wennerberg (2021).	Zoom Länk läggs ut på Lisam
<i>Socionomen och socialt förändringsarbete</i>	Jessica Petersson Berge	Kapitel 10 och 11 i Meeuwisse et al. (2016).	

		Kapitel 8 i Svensson et al. (2021).	
<i>Att arbeta med områdesbeskrivningar + introduktion till Fältstudien</i>	Jessica Petersson Berge	Kapitel 2 och 13 i Meeuwisse et al. (2016). Kapitel 7 i Dunk-West (2016).	
<i>Att skriva vetenskapligt</i>	Mattis Karlsson	Kapitel 4 och 5 i Blomström & Wennerberg (2021).	
<i>Referenser, plagiat och akademiskt skrivande</i>	Madeleine Wirzén	Kapitel 3, 6 och 7 i Blomström & Wennerberg (2021).	Se även lius hemsida: https://liu.se/artikel/plagiering-upphovsratt
<i>Det sociala arbetets arbetsfält – att arbeta i organisationer</i>	Simon Härnbro	Kapitel 2-5 i Svensson et al. (2021). Kapitel 11 och 14 i Meeuwisse et al. (2016). Kapitel 1 i Dunk-West (2016).	
<i>Socionomen som myndighetsutövare och ämbetsman</i>	Elin Skog	Kapitel 8 i Meeuwisse et al. (2016). Kapitel 4 i Svensson et al. (2021).	
<i>Det sociala arbetets olika kunskapsformer – EBP</i>	Annsophie Mahrs Träff	Kapitel 15 i Meeuwisse et al. (2016). Kapitel 11 Svensson et al. (2021).	Kapitel 16 och 17 i Meeuwisse et al. (2016).
<i>Globalisering, internationellt socialt arbete och mänskliga rättigheter</i>	Ulrika Wernesjö	Righard, E. (2013). Healy, L. M. (2008). Regeringens mål för demokrati och mänskliga rättigheter (se referenslistan).	
<i>Att möta klienter/brukare som professionell socionom</i>	Johanna Andersson	Kapitel 6 i Svensson et al. (2021).	
<i>Vad är PFS? Introduktion inför Reflektionspass.</i>	Johanna Andersson	Bie (2009).	

		Ska fungera som stöd för reflektionspassen.	
<i>Vad är teori och hur kan teori hjälpa oss att förklara/förstå/förändra sociala problem?</i>	Gunilla Pettersson	Kapitel 16 och 17 i Meeuwisse et al. (2016). Relevanta delar i Månsson (2014), framför allt kapitel 1, 5-8.	
<i>Genus, etnicitet och klass i socialt arbete</i>	Ulrika Wernesjö	Kapitel 20 i Meeuwisse et al. (2016). Kapitel 3 Svensson et al. (2021).	
<i>Etik i socialt arbete</i>	Joy Torgé	Akademikerförbundet (2017). Kapitel 5 i Dunk-West (2016). Kapitel 18 i Meeuwisse et al. (2016).	
<i>Etik i praktiken</i>	Yrkesverksamma	Akademikerförbundet (2017). Kapitel 5 Dunk-West (2016). Kapitel 18 i Meeuwisse et al. (2016).	

Arbetsgrupper, seminariegrupper och seminarieledare

I början av kursen delas ni in i arbetsgrupper. Den grupp du blir indelad i blir din arbetsgrupp under hela första läsåret. Att arbeta tillsammans under längre tid är utvecklande och ibland utmanande. Arbetsgruppen är tänkt som ”navet” i kursen. I arbetsgruppen reflekterar ni över och bearbetar tillsammans föreläsningar, litteratur och gemensamma uppgifter. Arbetsgruppen är ett viktigt instrument för att uppnå kursens mål. Det är i dialog med andra som du har möjlighet att få syn på dina värderingar, liksom på kunskap och okunskap och kan på så vis fördjupa din egen kompetens. Försök att avsluta de flesta pass i arbetsgruppen med utvärdering både av hur arbetet i gruppen fungerat och hur var och en ser på sin egen insats. Regelbunden utvärdering och reflektion underlättar både lärande- och grupprocesser. Uppgifter som genomförs i arbetsgruppen är ett gemensamt arbete och ska därmed genomföras tillsammans.

Tre arbetsgrupper bildar tillsammans en seminariegrupp, där en lärare under kursen ansvarar för seminariegruppen.

Seminariegrupp	Arbetsgrupper	Seminarieledare	e-postadress
1	a, b, c	Elin Skog	elin.skog@liu.se
2	d, e, f	Veronica Hällqvist	veronica.hallqvist@liu.se
3	g, h, i	Mattis Karlsson	mattis.karlsson@liu.se
4	j, k, l	Susanne Larsson	susanne.larsson@liu.se

Seminarier och workshops

Under kursen förekommer såväl seminarier, som workshops och övningar (t.ex. PFS). Samtliga dessa är obligatoriska. Om du på grund av sjukdom eller annan orsak missar något som är obligatoriskt så måste du komplettera och ta igen tillfället.

Seminarium är en återkommande examinationsform i kursen. Det finns två olika typer av seminarier - dels det mera redovisande seminariet, dels seminariet som fungerar mer som ett "tankelabb". Gemensamt för båda formerna är att det är viktigt att vara väl förberedd. Du förbereder dig inför seminariet både individuellt och tillsammans med din arbetsgrupp. Läs instruktionerna inför varje uppgift och seminarium (se instruktioner nedan). Vid redovisningar är det viktigt att ni inte läser inlämnade uppgifter innantill utan att gruppen (vid gruppredovisningar) eller studenten (vid individuell redovisning) förbereder en redovisning som sammanfattar arbetet och att man berättar om det på ett tillgängligt vis för publiken.

Lärare fungerar som seminarieledare och kan vid behov lyfta och/eller tydliggöra seminariets mål och syften. Du deltar aktivt vid diskussionerna vid seminariet utifrån den kunskap du inhämtat och de frågor som lyfts. Lärarnas uppgift vid seminarierna är att vara resurspersoner och stöd i arbetsprocessen, att underlätta lärande, samarbete och stimulera ett konstruktivt arbete i förhållande till kursens lärandemål

De workshops som ges under kursen handlar om att få insikt om socialt arbete som profession och vetenskap. Mer information ges när momentet närmar sig och då hittar du informationen på kursens Lisamsida (under Kursdokument).

Examination och obligatoriska moment

Kursen examineras genom ett antal moment och uppgifter (se översikt ovan). För att få slutbetyg på kursen ska samtliga provkoder vara genomförda och godkända. Nedan följer beskrivning av examination och obligatoriska moment i kursen. Vid frånvaro finns möjlighet att under kursens sista vecka ta igen missade moment. **Det är endast möjligt att ta igen 2 moment vid detta tillfälle.** Vid frånvaro från fler än 2 moment får studenten ha en dialog med kursansvarig. Anmälan till ersättningstillfället sker på Lisam under fliken "Anmälan". En del moment kompletteras enbart skriftligt enligt separat instruktion.

För sent inlämnad examination, komplettering, omexamination, ersättningsuppgift eller missat ersättningstillfälle innebär att momentet eller examinationen får göras om vid nästa kurstillfälle. Kontakta utbildningsadministratörerna så kan de lägga in dig i nästa kurstillfälles Lisam-rum.

Seminarium: Socionomen (OB12)

Detta är kursens första seminarium Syftet med seminariet är att ni ska träffas i er arbetsgrupp och diskutera och reflektera kring vad som utmärker en bra/en professionell socionom.

Individuell förberedelse:

Utifrån föreläsningar och litteratur skriver varje student en inträdesbiljett som består av reflektion kring vad som utgör en god och/eller professionell socionom (max 350 ord). Reflektionerna underbyggs med stöd i föreläsningar och i litteratur. Inträdesbiljetten ska innehålla en diskussionsfråga som kommer behandlas under seminariet. Inträdesbiljetten lämnas in på Lisam i mappen inlämningar (word eller pdf-fil). Inträdesbiljetten ska vara inlämnad innan seminariet äger rum och tas med till seminariet.

Under seminariet:

Ni samlas i seminariegruppen i den stora salen. Er seminarieledare håller en kort introduktion innan ni går ut i era arbetsgrupper. Större delen av tiden kommer ni arbeta i arbetsgruppen. I arbetsgruppen diskuterar ni, utifrån era inträdesbiljetter och diskussionsfrågor, vad som är en god socionom. I arbetsgruppen antecknar ni de centrala teman som kommer upp i era diskussioner. Avslutningsvis återsamlas ni i seminariegruppen för en gemensam diskussion och kort utvärdering av passet.

Vi vill att alla deltagare deltar aktivt och konstruktivt i seminariet. Det betyder att du som student kommer till seminariet väl förberedd genom att du har läst i kurslitteraturen och att du har tagit del av föreläsningarna. Du medverkar aktivt i gruppens lärande genom inlägg, frågor och diskussion. Ett konstruktivt deltagande innebär också att du lyssnar till övriga deltagare. Det behöver inte innebära att du före seminariet förstått allt du mött i litteraturen, men att du under seminariets gång är intresserad av att diskutera och försöka förstå det du läst.

Krav för att bli godkänd på seminariet:

- ”Inträdesbiljett” i form av nedskrivna reflektioner kring ”Vad är en god socionom” (max 350 ord)
- Att du introducerar minst en fråga att diskutera i gruppen.
- Aktivt deltagande vid seminariet

Ersättningsuppgift:

Vid frånvaro finns möjlighet att ta igen momentet vid ersättningstillfället i slutet av kursen. Samma förberedelser gäller. Inlämning av inträdesbiljett ska ske innan ersättningstillfället.

Seminarium: Historiska texter (OBL1)

Litteraturseminarium där ett antal historiska texter diskuteras i arbetsgruppen.

Individuell förberedelse:

Se introduktionsfilm om de historiska texterna (finns publicerad på Lisam). Läs samtliga historiska texter (finns publicerade på Lisam i mappen Litteratur). Vid läsningen inför seminariet ställer du frågor till texterna, exempelvis:

- *Vem har skrivit?*

- När skrevs texten?
- Vad ville hen säga?
- Vad beskrivs som sociala problem under olika tidsepoker?
- Vilka ord används?
- Vad presenteras som lösningar?
- Går problem/lösningar att relatera till hur vi ser på saken idag?

På litteraturseminariet diskuterar vi frågor och tankar som ni vill ta upp utifrån texterna. Alla i arbetsgruppen läser alla texter och förbereder sig individuellt på att kunna presentera alla texterna. Ta med anteckningar till seminariet som du utgår ifrån när du presenterar.

Under seminariet:

Vid seminarietillfället diskuteras en text i taget. En i gruppen får börja berätta om texten och sen bjuds övriga in att delta i diskussionen. Alla måste vara beredda på att berätta om sina tankar om texten och vad som fångat intresset.

Du kommer till seminariet väl förberedd genom inläsning av de historiska texterna och du medverkar konstruktivt i gruppens lärande genom relevanta inlägg, frågor och diskussion. Ha med dig egna anteckningar utifrån de frågor du arbetat med. Seminariet är en kontroll att du arbetat med texterna men också ett lärtillfälle.

Krav för att bli godkänd på seminariet:

- Presentera och diskutera den litteratur du läst.
- Aktivt deltagande vid seminariet.

Ersättningsuppgift:

Vid frånvaro finns möjlighet att ta igen momentet vid ersättningstillfället i slutet av kursen. Samma förberedelser gäller.

NoPlagiat (OB13)

NoPlagiat är en självstudieguide framtagen av Linköpings universitetsbibliotek för studenter på LiU. Syftet med NoPlagiat är att studenterna på egen hand ska kunna lära sig mer om vad plagiering är och hur man undviker att plagiera. Guiden tar även upp information om hur man får använda andras material, det vill säga upphovsrätt.

Momentet innebär att du ska genomföra guiden (som är som ett test). Du behöver få minst 13 poäng för att det ska bedömas som godkänt. Du kan göra testet flera gånger.

Krav för att bli godkänd:

- Genomför testet NoPlagiat på Lisam med minst 13 poäng

Fältstudie (SE11)

I den här uppgiften kommer ni att få arbeta med att göra en *områdesanalys*. Ni ska undersöka och kartlägga ett avgränsat område (bostadsområde eller stadsdel) utifrån ett antal olika faktorer. Syftet med uppgiften är att ni ska få prova på att arbeta med områdesbeskrivningar och att studera sociala villkor. I uppgiften ingår även att öva vetenskapligt förhållningsätt och

vetenskapligt skrivande. Uppgiften genomförs i arbetsgruppen och arbetsgruppens diskussioner och gemensamma arbete är viktigt del av uppgiften. Varje arbetsgrupp får tilldelat ett bostadsområde eller en stadsdel. I uppgiften ingår att skriva en rapport och att presentera arbetet inför andra studenter. Detaljerade instruktioner kommer presenteras i anslutning till uppgiften.

Krav för att bli godkänd på uppgiften och seminariet:

- Att ha aktivt deltagit och bidragit i gruppens arbete med den skriftliga rapporten (glöm inte skriva namnen på rapporten)
- Godkänd skriftlig rapport
- Att ha aktivt deltagit i gruppens förberedelse inför presentationen vid seminariet.
- Aktivt deltagande vid seminariet.

Ersättningsuppgift:

Vid frånvaro finns möjlighet att ta igen presentationen av gruppens arbete vid ersättningstillfället i slutet av kursen. Samma förberedelser gäller.

Om man inte har deltagit i gruppens arbete genomförs uppgiften individuellt och presenteras vid i ersättningstillfället. Inlämningen lämnas in senast samma dag som ersättningstillfället i mappen "Ersättningsuppgift SE11".

Workshopdagarna (OBL7)

Under workshopdagarna får ni möjlighet att stifta bekantskap med olika sidor av det sociala arbetets praktik. Då får ni möta yrkesverksamma socionomer/socialarbetare och chefer inom socialt arbete. Ni får också möta representanter för andra yrken som samarbetar med socionomer och representanter för ideella föreningar. Ni får även möta representanter från brukarorganisationer och därmed får ni en bild av hur socionomer uppfattas från ett brukarperspektiv. Ni träffar våra gäster i form av workshops. Workshop betyder i det här sammanhanget att det är mer dialog än föreläsning.

Inför workshopdagarna

Ni förbereder er innan i arbetsgruppen och planerar vilka frågor ni vill ha svar på. Schema för Workshopdagarna och annan information inför passen kommer att läggas ut i en egen mapp på kursens Lisamsida.

Under workshopdagarna:

Ni träffar representanter från olika organisationer och verksamheter i tvärgrupper. Det innebär att er arbetsgrupp kommer vara uppdelad i åtta grupper med andra. Närvarolistor finns, kom ihåg att fylla i din närvaro.

Efter workshopdagarna:

Efter workshopdagarna har ni tid att tillsammans försöka summera vilka svar ni fått på era frågor. Ni får i arbetsgruppen diskutera och reflektera över vad ni varit med om. Vad har förvånat er? Vad tycker ni verkar svårt och utmanande? Vad verkar mest givande? Vilka typer av kunskap behöver den som arbetar inom respektive fält? Hur ser arbetet ut i relation till olika målgrupper? För gärna anteckningar och lägg i ert grupprum på Lisam. Det kan vara användbart i framtida uppgifter.

Krav för att bli godkänd:

- Att ha aktivt deltagit och bidragit i gruppens förberedelser
- Aktivt deltagande vid samtliga workshoptillfällen

Ersättningsuppgift:

För ersättningsuppgift se mappen ”workshopdagarna” i Lisam. Om man missat mer än två tillfällen (möten med yrkesverksamma) får momentet göras om i sin helhet vid nästa kursomgång.

Seminarium: Perspektiv på sociala problem (SE12)

Syftet med seminariet är att ni ska arbeta med att koppla teori och praktik till varandra och att ni ska få upptäcka och reflektera kring hur teoretiska perspektiv färgar synen på ”praktiken”. Ni kommer i era arbetsgrupper att få arbeta med ett tilldelat fall (läggs ut på Lisam samma vecka) och teoretiska perspektiv att utgå från. Varje arbetsgrupp blir tilldelat ett perspektiv att arbeta med. Försök sätta er in i perspektivet utifrån kurslitteratur och föreläsningar. Det kommer även finnas referenslitteratur att använda i arbetet. Utgå från perspektivet när ni resonera kring fallet.

I arbetsgruppen resonerar ni tillsammans kring hur ni förstår respektive teoretiskt perspektiv och hur det kan användas i relation till fallet (förklara, förstå, förändra). Hur ser man på fallet och de beskrivna problemen utifrån det aktuella perspektivet? Vad ser man inte om man utgår från perspektivet?

Fördelning av teoretiska perspektiv:

Utgå från Dunk-West (2016) kapitel 4, komplettera med Meeuwisse et al. (2016), Månsson (2014) och referenslitteraturen som läggs ut på Lisam.

Arbetsgrupp	Perspektiv
A, D, G, J	Styrkeperspektiv och empowerment
B, E, H, K	Systemteori/ekologiska perspektiv
C, F, I, L	Kritiska och strukturella perspektiv

Inför seminariet:

Inför seminariet skriver ni en gemensam ”inträdesbiljett” (max 1 000 ord). Inträdesbiljetten ska innehålla en kort redogörelse för det perspektiv ni arbetat med. Inträdesbiljetten ska även innehålla ett resonemang kring vad det perspektiv ni har arbetat med kan bidra med i relation till fallet. Förutom att koppla till kurslitteratur kan ni även tänka på vad ni tagit del av i föreläsningar, workshopdagar och forskningsdagen. Avsluta inträdesbiljetten med en diskussionsfråga till seminariet. Inträdesbiljetten lämnas in på Lisam. Förbered även en kort presentation av det perspektiv ni har arbetat med. Presentationen ska inte innehålla resonemang kring fallet.

Under seminariet:

Vid seminariet ska varje arbetsgrupp kort (ca 5-10 min) presentera det perspektiv gruppen har arbetat med. Därefter delas ni in i tvärgrupper för att diskutera era inträdesbiljetter och det fall ni arbetat med. I tvärgrupp diskuterar ni även de frågor ni tagit med till seminariet. För aktivt deltagande krävs att man diskuterar och resonerar kring hur olika teoretiska perspektiv färgar synen på sociala problem, deras uppkomst och hur de kan förändras. I tvärgruppen antecknar ni de teman eller frågor som er diskussion särskilt har berört. Seminariet avslutas med en gemensam diskussion i helgrupp där dessa teman eller frågor redovisas.

Krav för att bli godkänd på uppgiften och seminariet:

- Att ha aktivt deltagit och bidragit i gruppens diskussioner och förberedelse i form av inträdesbiljett (glöm inte skriva namnen på inträdesbiljetten).
- Aktivt deltagande vid gruppens presentation.
- Aktivt deltagande vid seminariet.

Ersättningsuppgift:

Vid frånvaro finns möjlighet att ta igen presentationen av gruppens arbete vid ersättningstillfället i slutet av kursen. Samma förberedelser gäller.

Om man inte har deltagit i gruppens arbete genomförs uppgiften individuellt och presenteras vid ersättningstillfället. Inlämningen lämnas in senast samma dag som i ersättningstillfället i mappen "Ersättningsuppgift SE12".

Film/Bok (SEM4)

Momentet handlar om att förklara och förstå sociala behov och problem i populärkulturen. Syftet med uppgiften är ni ska få diskutera och reflektera kring hur sociala problem/behov kan förstås utifrån kategorier som klass, genus, etnicitet med mera. Momentet består av flera delar. Ni kommer i arbetsgruppen att läsa en bok som ni väljer från en lista. Utifrån boken väljer ni en internationellt publicerad vetenskaplig artikel som kan kopplas till bokens innehåll och hjälpa till att förklara/förstå bokens problemområde. Ni skriver en inträdesbiljett och presenterar ert arbete vid ett seminarium.

Inför seminariet:

1. Enas i arbetsgruppen om en bok och ta del av denna innan ni arbetar vidare med uppgiften. Stäm av med er seminarieledare valet av bok.
2. Efter läsning av boken identifierar ni tillsammans i arbetsgruppen ett problemområde som kan urskiljas. Det kan finnas flera problemområden och då väljer ni det som ni tycker är mest framträdande eller mest intressant att diskutera. Tänk på sociala aspekter av problemområdet.
3. I arbetsgruppen reflekterar ni över och diskuterar hur kategorier som klass, genus, etnicitet, ålder, funktionsförmåga behandlas och problematiseras i boken. Är det någon kategori som är särskilt tydlig? Förstärker kategorin problemet/behovet? Skulle det vara möjligt att tänka annorlunda om en annan kategori betonas? Etc.
4. Individuellt ska sedan var och en söka fram och bearbeta en internationell vetenskaplig artikel i socialt arbete som berör det valda problemområdet. Jämför bokens och artikelns innehåll. Vilka likheter och skillnader kan upptäckas? Viktigt är att artikeln ska vara hämtad från en tidskrift i socialt arbete och/eller ha tydlig relevans för socialt arbete. Som stöd finns en Sökverkstad som Sara Alzén från CNB håller i (se schema).

5. I arbetsgruppen träffas ni sedan och diskuterar vilka artiklar ni hittat och hur ni har förstått problemet/behovet utifrån era respektive artiklar. Ni väljer ut en av de artiklar ni hittat och lyfter fram vad ni har sett och förstått vid läsningen i relation till det problemområde som boken belyser. Förbered en gemensam presentation av gruppens arbete till seminariet. Presentationen ska innehålla: kort beskrivning av bokens innehåll, det problemområde ni fokuserat på och de kategorier ni identifierat (eller saknat) samt hur artikeln kan belysa eller problematisera det ni fokuserat på i boken. Förbered även en fråga till seminariet. Observera att varje deltagare i gruppen ska kunna hålla redovisningen, som kommer att ske i tvärgrupper vid seminariet.
6. I arbetsgruppen skriver ni en inträdesbiljett som består av en kort sammanfattning av gruppens presentation (max 600 ord). Det innebär att inträdesbiljetten ska innehålla en kort beskrivning av boken, problemområden och koppling till den artikeln ni valt. Inträdesbiljetten ska förutom fullständig referens till den artikel gruppen valde till presentationen, även innehålla fullständiga referenser till samtliga gruppmedlemmars individuellt valda artikel. Skriv vem i gruppen som valt vilken artikel. Inträdesbiljetten lämnas in på Lisam innan seminariet.

Under seminariet:

Vid seminariet gör ni era redovisningar i tvärgrupper. Diskutera i tvärgruppen även de frågor ni tagit med er till seminariet. I tvärgruppen enas ni om en fråga (som diskuterats eller som kommer som en följdfråga ur gruppdiskussionen) att ta upp i seminariegruppen vid återsamlingen i helgrupp.

Krav för att bli godkänd på uppgiften och seminariet:

- Att ha aktivt deltagit och bidragit till gruppens arbete med förberedelser, presentation och framtagande av inträdesbiljett (glöm inte skriva namnen inträdesbiljetten).
- Aktivt deltagande vid seminariet.

Ersättningsuppgift:

Vid frånvaro finns möjlighet att ta igen presentationen av gruppens arbete vid ersättningstillfället i slutet av kursen. Samma förberedelser gäller.

Om man inte har deltagit i gruppens arbete genomförs uppgiften individuellt och presenteras vid ersättningstillfället. Inlämningen lämnas in senast samma dag som ersättningstillfället i mappen "Ersättningsuppgift SEM4".

Seminarium: Etiskt dilemma (OB10)

Syftet med den här uppgiften är att ni ska bekanta er med professionsetik och reflektera över professionsetiska förhållningssätt. Uppgiften består av att ni i arbetsgruppen skapar ett rollspel utifrån ett etiskt dilemma om sociala problem/socialt arbete. Tänk på att det ska vara ett etiskt dilemma som är relevant inom socialt arbete. Stäm av ert etiska dilemma med er seminarieledare så att det blir tre olika dilemman som behandlas vid seminariet. Punkter att tänka på i utarbetandet av etiskt dilemma:

1. Det ska vara ett etiskt dilemma som en yrkesverksam socionom kan ställas inför i sitt arbete som till exempel socialsekreterare, kurator eller biståndshandläggare.

2. Ett etiskt dilemma är inte är något objektivt utan det är alltid ett dilemma *för någon/några, i ett visst sammanhang*. Det betyder att det som någon upplever som ett etiskt dilemma – dvs som ett svårt etiskt problem- är ett etiskt dilemma *för hen*.
3. Etiska dilemman på en generell nivå kan handla om en ”krock” mellan olika värden som är centrala för socialt arbete (tex en klients rätt till **självbestämmande** kontra klientens rätt till personlig **integritet**) eller en krock mellan olika lojaliteter som en socionom har/olika parter som en socialarbetare har ansvar att förhålla sig till– tex mellan att värna klientens väl eller följa organisationens regler och riktlinjer.
4. Fundera över hur man kan resonera kring, och kombinera, olika etiska principer för att skapa handling.

Inför seminariet:

Förbered er i arbetsgruppen genom att träna på rollspelet. Fundera över tänkbara sätt att hantera situationen. Vilka olika sätt att handla på finns det? Utse i arbetsgruppen några som ansvarar för att leda diskussionen på seminariet efter att ni spelat upp rollspelet där.

Reflektera över problematiken ni vill lyfta och förbered frågor som ni kan ställa för att få igång diskussionen. Använd er av Akademikerförbundets (2017) etiska kod och övrig kurslitteratur som berör etik.

Under seminariet:

Varje arbetsgrupp spelar upp sitt dilemma för de andra två grupperna. Arbetsgruppen ansvarar därefter för att få igång en gemensam diskussion på seminariet. Det är lätt att diskussionerna handlar om vad som känns ”rätt” och ”fel”, men glöm inte att utgå från etiska begrepp, perspektiv och resonemang när ni diskuterar. Varje grupp har max 25 minuter till förfogande vid seminariet.

Krav för att bli godkänd:

- Att ha aktivt deltagit och bidragit till gruppens arbete med förberedelser och presentation av rollspel
- Att rollspelet diskuteras utifrån minst två etiska principer eller perspektiv
- Aktivt deltagande vid seminariet.

Ersättningsuppgift:

Vid frånvaro kompletteras uppgiften skriftligt: Beskriv ett etiskt dilemma som du som socialarbetare kan möta (max 300 ord). Diskutera olika lösningar på dilemman utifrån **tre etiska** perspektiv eller principer (max 400 ord). **Referenser till kurslitteraturen krävs**. Sammanlagt får uppgiften omfatta max 700 ord. Inlämning sker på Lisam i mappen ”Ersättningsuppgift etiskt dilemma” senast 1 vecka efter kursens slut.

Bedömning av ersättningsuppgift:

- Relevans för socialt arbete
- Presentation av etiska principer eller perspektiv
- Stöd i kurslitteratur

Modell/Karta/Bild (SEM6)

Syftet med den här uppgiften är att ni ska få knyta ihop kursens olika delar och att ni tittar tillbaka på lärandemålen för kursen. Uppgiften blir därmed en repetition av kursen och förberedelse inför hemtentamen. Ni har under kursen mött yrkesverksamma, brukare och samarbetspartners, ni har läst litteratur och tagit del av föreläsningar. Allt detta är nu underlag

för kursens sista gruppuppgift. Uppgiften består av att ni ska göra en modell/karta/bild av vad som är socialt arbete och professionell kompetens. Uppgiften introduceras av kursansvarig samma vecka och då finns möjlighet att ställa frågor.

Inför seminariet:

Modellen/kartan/bilden ska ta tillvara kursens alla delar och beskriva hur dessa delar hänger ihop. Tänk på att er modell/karta/bild ska synas på lite håll när ni redovisar senare. Ni kan skriva, rita, eller bygga – ni ska på något sätt åskådliggöra att ni förstått kursens olika delar och hur dessa går att relatera till socialt arbete och professionell kompetens. Ni ska i arbetsgruppen även skriva en rapport (2000 – max 3000 ord, exklusive försättsblad, eventuell innehållsförteckning och referenslista). Ni ska koppla till kurslitteraturen och ni ska referera som ni lärt er, men formen på rapporten får vara mer ”fri”. All kurslitteratur kan vara relevant att använda. För den som tycker det är svårt att referera rätt – passa på att repetera med hjälp av Harvardguiden från Borås högskola.

Under seminariet:

Vid seminariet presenterar varje arbetsgrupp sin modell/karta/bild, förklarar hur arbetsgruppen har tänkt samt för en diskussion kring förståelsen av socialt arbete och professionell kompetens. Max 20 minuter per grupp (presentation plus tid för frågor). De arbetsgrupper som lyssnar ställer frågor till gruppen som presenterar.

Krav för att bli godkänd på uppgiften och seminariet:

- Att ha aktivt deltagit och bidragit till gruppens arbete med förberedelser och framtagande av rapporten (glöm inte skriva namnen rapporten)
- Aktivt deltagande vid seminariet.
- Godkänd skriftlig rapport

Ersättningsuppgift:

Vid frånvaro finns möjlighet att ta igen presentationen av gruppens arbete vid ersättningstillfället i slutet av kursen. Samma förberedelser gäller.

Om man inte har deltagit i gruppens arbete genomförs uppgiften individuellt och presenteras vid ersättningstillfället. Inlämningen lämnas in senast samma dag som ersättningstillfället i mappen ”Ersättningsuppgift SEM6”.

Hemtentamen (EXM2)

Tentamen administreras via LISAM. Tid för tentamen ser ni schemat för kursen. Du har tre arbetsdagar på dig att genomföra tentamen. De studenter som har beslut om särskilt stöd vid funktionsnedsättning (för information se Liunet student under fliken Stöd och kontakt) har examinator tagit beslut att förlängd skrivtid är en extra dag. Vid hemtentamen kan du använda all kurslitteratur och eventuell referenslitteratur för att besvara tentamen.

Anonym examination, hemtentamen

Programmet tillämpar anonym examination även när det gäller hemtentamen. En utförlig instruktion för hur en anonym hemtentamen genomförs finns i ett separat dokument på LISAM i mappen ”Examination”. Vi har även lagt in ett resurstillfälle innan så att du kan ställa frågor om något känns oklart. Hemtentamen administreras via inlämningsfunktionen på LISAM för att du som student ska vara anonym under rättningen av din examinationsuppgift. Du lämnar in

din tentamen via inlämningsfunktionen och där är ditt namn inte synligt varken för lärare eller administrativ personal. Först efter att tentamen är granskad och bedömd så upphävs anonymiteten. Genom inlämningsfunktionen kan inskickade dokument även gå vidare till Ouriginal (mer information om Ouriginal nedan) utan att du som student behöver göra något extra. Utförliga instruktioner hur du genomför en inlämning kommer att finnas i kursrummet på LISAM.

Viktigt att tänka på är att hemtentamen är individuell, vilket innebär att du som student själv bearbetar och besvarar frågorna. Inget samarbete eller diskussion får förekomma under arbetet med tentamen.

Allmän information

Beslut om särskilda medel för pedagogiskt stöd i studiesituation

Har du rätt till särskilt stöd genom beslut från koordinators för studenter med funktionshinder ska du inför **varje termin** skicka in ditt beslut till adm.socialtarbete@ikos.liu.se. **Du ska också informera varje kursansvarig i samband med kursstart.** Har inget intyg inkommit 10 dagar före tentamens startdatum gäller ordinarie inlämningsförfarande.

Information om undervisning och arbetsformer

Information om undervisning och arbetsformer så som föreläsningar och seminarier finns i programhandboken. Men några punkter som är viktiga att notera är att:

- Universitetsstudier bygger på eget ansvar för sitt eget lärande.
- Arbetsgruppen är viktig och arbete i arbetsgruppen ska prioriteras.
- Ej schemalagd tid är tid för individuella studier eller studier i arbetsgruppen. Ej schemalagd tid är inte detsamma som ledighet. Du som student förväntas ägna dig åt dina studier även icke schemalagd tid.

Det är viktigt att vara med på kursintroduktionen. Som det står i programhandboken: *”Vid kursintroduktionen förklaras upplägget av kursen från lärandemål till examination. I Studiehandledningen finns mycket av den informationen, men vissa saker kan behöva ytterligare förtydliganden och kursintroduktionen ger möjlighet att ställa frågor, exempelvis om examinationer. Vid kursintroduktionen tas även upp vad som framkommit i tidigare kursvärdering och även lärargruppens reflektioner och tidigare erfarenheter. Synpunkter och erfarenheter kan ha lett till en del förändringar i upplägget av kursen”.*

Studentinflytande via Lärandedialog och Studentråd

I mitten på varje kurs ska en Lärandedialog äga rum. Tid och lokal finns anslaget på schemat. Vid Lärandedialogen har du som student tillsammans med dina kurskamrater möjlighet att diskutera ditt eget lärande i relation till kursens lärandemål och hur upplägg, innehåll och arbetsformer/moment stödjer ditt lärande.

Inom varje årskurs utses 2 eller 3 kursrepresentanter som för fram årskursens synpunkter vid studentrådet. Studentråd organiseras två gånger per termin.

Kursrepresentanterna ansvarar för Lärandedialogen. Kursansvarig är med för att både svara på frågor och få svar på egna frågor kring hur kursen fungerar. Alla tjänar på en god dialog mellan studenter och ansvariga på kursen om hur lärandet kan stöttas och utvecklas på bästa sätt. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att ramarna för programmet och respektive kurser sätts bland annat av Högskoleförordningen och det lokala regelverket på Linköpings universitet. Vi har våra examensmål att uppnå och dessa är nedbrutna i lärandemål. Det finns ett regelverk för hur utbildning får genomföras och det finns givna ekonomiska ramar att förhålla sig till. Men inom det handlingsutrymme som finns kan kursen utvecklas och det görs bäst mellan lärare och studenter tillsammans.

Kurslitteratur och referenslitteratur

En sammanställd lista med den obligatoriska kurslitteraturen finns på kursens Lisam-sida. Litteraturlistan hittas även via Liunet student. Om det i litteraturlistan eller i studiehandledningen anges referenslitteratur så är det förslag på litteratur som kan användas som komplement till den obligatoriska litteraturen (referenslitteraturen ersätter inte obligatorisk litteratur).

Kursvärdering

Kursvärdering är viktig och inom universitetet har vi en skyldighet utveckla vårt arbete i förhållande till utbildningsplan, kursplaner och examinationsrätt. Vid kursens slut kommer en kursvärdering att sändas ut genom kursvärderingssystemet Evaluate eller så kan du använda QR koden här nedan. Du har 15 dagar på dig att fylla i värderingen. När värderingstiden är slut kommer du att få tillgång till en rapport som redovisar kursvärderingens resultat. Läraren kommer också göra en återkoppling om resultatet på kursens Lisam-sida.

Schema

Schema med lokaler publiceras i på webben. Länk finns på kursens Lisam-sidan. Följ uppdateringar av schemat inför och under kursens gång.

Vad är en disciplinförseelse?

Vad som är tillåtet och otillåtet kan variera mellan olika kurser och kursmoment. Som student är det ditt ansvar att ta del av information om vad som är tillåtet och inte tillåtet vid en examination. Vid osäkerhet är det alltid bättre att fråga läraren för att undvika missförstånd.

Fremst är det tre händelser som blir frågor för Disciplinnämnden och dessa är frågor om plagiat, vilseledande (fusk) och störande av undervisning.

Plagiat är när det på olika sätt kan framstå som att de är du som skrivit texten fast den i själva verket kommer från någon annan. Det kan vara hela eller delar av text där det inte framgår var texten kommer ifrån genom referering och citatmarkering. Även självplagiering – det vill säga återanvändandet av egna tidigare publicerade/inlämnade arbeten utan referens – bör undvikas. Du ska referera till egna texter på samma sätt som till andra källor.

Vilseledande dvs fusk kan till exempel vara otillåtet samarbete när uppgiften är individuell eller att ta med en ”fusklapp” till salstentamen. Det räcker med ett försök att vilseleda för att disciplinär åtgärd ska kunna vidtas.

Disciplinära åtgärder kan även vidtas mot studenter som stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen. Även händelser där en student utsätter en annan student eller en arbetstagare vid universitetet för trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567) skall anmälas till Disciplinnämnden.

För att upptäcka plagiat kan en examinator med hjälp av granskningsverktyg jämföra en students text med andra texter. Vid misstanke om plagiat, vilseledande eller då student stör undervisningen är examinatorn skyldig att anmäla detta till Linköpings universitets Disciplinnämnd som sedan utreder ärendet och fattar beslut om disciplinära åtgärder.

Norrköpings campusbibliotek utbildar och stöttar er studenter med mer information kring detta. Du kan även läsa mer om Fusk och Plagiat på Liunet student samt i Programhandboken.

Upphovsrätt

Universitetsläraren har upphovsrätten till det material som skapas i tjänsten till exempel utbildnings- eller forskningsmaterial. Det finns därmed inga krav att läraren måste distribuera föreläsningsunderlag i samband med ett undervisningstillfälle. Om läraren delar med sig av detta material har studenter inte rätt att sprida det vidare. Att distribuera någon typ av undervisningsmaterial som strider mot Upphovsrättslagen kan medföra rättsliga påföljder. Enligt rektorsbeslut (Dnr LiU-2012-00312) gäller att Ljudupptagning, fotografering, filmning och liknande inspelning av föreläsningar, seminarier och andra undervisningssituationer inte är tillåten. Men den enskilde läraren har möjlighet att vid undervisningstillfället uttryckligen ge behörig deltagare i undervisningen tillstånd till ljudupptagning, fotografering eller filmning vid det aktuella undervisningstillfället. Läraren ska i sitt beslut särskilt beakta på vilket sätt ljud- eller bildupptagningen kan påverka interaktionen mellan studenter och lärare. Särskild hänsyn till studenterna ska tas i undervisningssituationer som till stor del bygger på studenternas medverkan, som exempelvis seminarier, basgruppsarbete och redovisningssituationer. Den enskilde läraren fastställer de villkor som ska gälla för inspelningen, exempelvis att endast ljudupptagning får ske.

Studenter med funktionsnedsättning, som med anledning av denna behöver särskilda hjälpmedel, äger rätt att göra ljud- och bildupptagning. Detta får endast göras av studenten själv genom personlig närvaro vid föreläsningen. Sådant behov ska meddelas i god tid före föreläsningen. Det är den enskilde studenten som har ansvar att vid förfrågan uppvisa intyg om sådant behov, utfärdat av koordinatör för studenter med funktionshinder vid Linköpings universitet. Ljudupptagning, fotografering och filmning som vid ett givet tillfälle har godkänts innebär inte en rätt för student eller annan som svarar för sådan upptagning att sprida, tillgängliggöra eller på annat sätt använda upptagningen för annat än sitt personliga

studieändamål. Dessa regler påverkar inte universitetets möjligheter att som ett led i universitetets verksamhet spela in, fotografera och filma föreläsningar och andra undervisningssituationer.

Upphovsrätten är även viktig att tänka på vad gäller användning av text, figurer, modeller och bilder från litteratur samt elektroniskt publicerat material.